

BUSH-FRANCIS CATATONIA RATING SCALE – Nederlandse versie (BFCRS-N)

M. Morrens, D. Schrijvers, H. Moens, B. Sabbe

- **Gebruik de aan- of afwezigheid voor de items 1-14 om patiënten te screenen**
- **Gebruik de 0–3-schaal voor de items 1-23 om de ernst van de symptomen te bepalen**

1. Opwinding

Extreme hyperactiviteit, niet aflatende en schijnbaar doelloze motorische onrust. Niet toe te schrijven aan akathisie of doelgerichte agitatie.

0 = Afwezig

1 = Overmatig veel bewegingen

2 = Constant in beweging, hyperkinesie zonder rustperiodes

3 = Volledig ontwikkelde katatonische opwindingstoestand, eindeloze golf van tomeloze motorische activiteit

2. Immobilititeit/stupor

Extreme hypoactiviteit, onbeweeglijk, reageert nauwelijks op stimuli.

0 = Afwezig

1 = Zit ongewoon stil, gaat wel kortdurende interacties aan

2 = Praktisch geen interactie met de omgeving

3 = Stuporeuze toestand, reageert niet op pijnprikkels

3. Mutisme

Reageert verbaal niet of alleen zeer beperkt.

0 = Afwezig

1 = Geen verbale respons op de meeste vragen, onduidelijk gefluister

2 = Spreekt minder dan 20 woorden/5 min

3 = Geen spraak

4. Staren

Aanhoudende, starende blik, weinig of geen visuele verkenning van de omgeving, verminderd oogknipperen.

0 = Afwezig

1 = Weinig oogcontact, staart herhaaldelijk gedurende minder dan 20 sec voordat de aandacht wordt verplaatst, verminderd oogknipperen

2 = Starende blik die langer dan 20 sec wordt aangehouden, de aandacht wordt zelden verplaatst

3 = Aangehouden starende blik, reageert niet

5. Houding/katalepsie

Houdt spontaan (een) houding(en) aan, inclusief alledaagse houdingen, blijft bijv. lange tijd achtereen zitten of staan zonder te reageren.

0 = Afwezig

1 = Minder dan 1 minuut

2 = Meer dan 1 minuut, minder dan 15 minuten

3 = Bizarre of banale houding die langer dan 15 minuten wordt aangehouden

6. Grimassen

Het aanhouden van eigenaardige gelaatsuitdrukkingen.

0 = Afwezig

1 = Minder dan 10 seconden

2 = Minder dan 1 minuut

3 = Bizarre gelaatsuitdrukking(en) of een gelaatsuitdrukking die langer dan 1 minuut wordt aangehouden

7. Echopraxie/echolalie

Het nabootsen van de bewegingen of spraak van de onderzoek(st)er.

0 = Afwezig

- 1 = Sporadisch
- 2 = Frequent
- 3 = Voortdurend

8. Stereotypie

Repetitieve, niet doelgerichte motorische activiteit (o.a. vingerspel, zichzelf herhaaldelijk aanraken, klopjes geven of wrijven) waarbij de afwijking niet de beweging zelf is als wel de frequentie waarin deze wordt uitgevoerd.

- 0 = Afwezig
- 1 = Sporadisch
- 2 = Frequent
- 3 = Voortdurend

9. Maniërismen

Eigenaardige, doelgerichte bewegingen (huppelen, op de tenen lopen, voorbijgangers groeten/salueren of overdreven karikaturen van banale bewegingen) waarbij de afwijking de activiteit zelf is.

- 0 = Afwezig
- 1 = Sporadisch
- 2 = Frequent
- 3 = Voortdurend

10. Verbigeratie

Het herhalen van zinsneden of zinnen (zoals bij een haperende grammofoonplaat).

- 0 = Afwezig
- 1 = Sporadisch
- 2 = Frequent
- 3 = Voortdurend

11. Rigiditeit

Het volharden in een verstijfde houding ondanks inspanningen om de patiënt te laten bewegen, uit te sluiten indien het tandradfenomeen ('cogwheeling') of tremor aanwezig is.

0 = Afwezig

1 = Geringe weerstand

2 = Matige weerstand

3 = Ernstige rigiditeit, kan niet gerepositioneerd worden

12. Negativisme

Schijnbaar ongefundeerde weerstand tegen instructies of pogingen om de patiënt te bewegen/onderzoeken. => Tegendraads gedrag, doet precies het tegenovergestelde van wat gevraagd wordt.

0 = Afwezig

1 = Geringe weerstand en/of sporadisch tegenovergesteld gedrag

2 = Matige weerstand en/of frequent tegenovergesteld gedrag

3 = Hevige weerstand en/of onafgebroken tegenovergesteld gedrag

13. Wasachtige buigzaamheid

Bij het herpositioneren van de patiënt biedt de patiënt eerst weerstand alvorens toe te laten gerepositioneerd te worden, zoals bij het buigen van een kaars.

0 = Afwezig

3 = Aanwezig

14. Teruggetrokkenheid

Weigert te eten, te drinken en/of oogcontact te maken.

0 = Afwezig

1 = Minimale orale inname/interactie gedurende minder dan 1 dag

2 = Minimale orale inname/interactie langer dan 1 dag

3 = Geen orale inname/interactie gedurende 1 dag of langer

15. Impulsiviteit

De patiënt vertoont plots onaangepast gedrag (begint bij voorbeeld door de gang te rennen, te roepen of zich uit te kleden) zonder aanleiding of uitlokkings. Achteraf kan hiervoor geen of alleen een oppervlakkige verklaring gegeven worden.

0 = Afwezig

1 = Sporadisch

2 = Frequent

3 = Voortdurend of niet bij te sturen

16. Automatische gehoorzaamheid

Het in overdreven mate voldoen aan het verzoek van de onderzoek(st)er of het spontaan doorgaan met uitvoeren van de gevraagde beweging.

0 = Afwezig

1 = Sporadisch

2 = Frequent

3 = Voortdurend

17. Mitgehen

‘Anglepoise lamp’. De arm wordt opgeheven als reactie op lichte druk door de vinger uitgeoefend, ondanks de instructie om dit niet te doen.

0 = Afwezig

3 = Aanwezig

18. Gegenhalten

Weerstand tegen passieve beweging die in verhouding is met de sterkte van de stimulus die zich eerder automatisch dan uit vrije wil voordoet.

0 = Afwezig

3 = Aanwezig

19. Ambitendentie

De patiënt lijkt motorisch ‘vast te zitten’ in (een) besluiteloze, aarzelende beweging(en).

0 = Afwezig

3 = Aanwezig

20. Grijpreflex

Vast te stellen d.m.v. neurologisch onderzoek.

0 = Afwezig

3 = Aanwezig

21. Perseveratie

De patiënt komt herhaaldelijk terug op hetzelfde gespreksonderwerp of volhardt in het uitvoeren van bewegingen.

0 = Afwezig

3 = Aanwezig

22. Vijandigheid

Gewoonlijk op een indirecte manier en waarvoor achteraf geen of geen afdoende verklaring gegeven kan worden.

0 = Afwezig

1 = Haalt sporadisch uit, met weinig kans op verwonding

2 = Haalt frequent uit, met matige kans op verwonding

3 = Vormt ernstig gevaar voor anderen

23. Autonome afwijkingen

Kringloop: temperatuur, bloeddruk, hart/polsslag, ademhalingsfrequentie, overmatige transpiratie.

0 = Afwezig

1 = Eén parameter wijkt af (uitgezonderd reeds bestaande hypertensie)

2 = Twee parameters wijken af

3 = Drie parameters wijken af

Totaal :

Appendix I. Gestandaardiseerd onderzoek voor Katatonie

Het hieronder beschreven protocol dient ter uitvoering van de uit 23 items bestaande Bush-Francis Catatonia Rating Scale (CRS) en het 14 items tellende Catatonia Screening Instrument (CSI). Beide schalen gebruiken dezelfde itemdefinities. De CRS meet de ernst van 23 tekens op een 0-3-schaal, terwijl het CSI alleen de aan- of afwezigheid van de eerste 14 tekens meet.

Scores dienen uitsluitend gebaseerd te zijn op gedrag geobserveerd gedurende het onderzoek, met uitzondering van de items ‘teruggetrokkenheid’ en ‘autonome afwijkingen’, die men zowel op direct geobserveerd gedrag als op (aantekening in) het patiëntdossier mag baseren.

Als algemene regel geldt dat alleen items die duidelijk aanwezig zijn een score toegewezen dienen te krijgen; indien bij een item aanwezigheid niet duidelijk vast te stellen is, dient hier een score van ‘0’ gegeven te worden.

Onderzoeksprocedure:

1. Observeer de patiënt terwijl u pogingen onderneemt hem/haar in een gesprek te betrekken. - Activiteitsniveau – Abnormale bewegingen – Abnormale spraak.
2. De onderzoeker krabt zichzelf op overdreven wijze. – Echopraxie.
3. Onderzoek de arm op het tandradfenomeen. Poging tot herpositionering: instrueer de patiënt om ‘de arm ontspannen te houden’ – beweeg de arm met afwisselend relatief weinig en veel kracht. – Negativisme – Wasachtige soepelheid – Gegenhalten.
4. Vraag de patiënt de arm (voor zich uit) te strekken. Plaats één vinger onder zijn/haar hand en tracht deze langzaam verder omhoog te tillen na de instructie: ‘Laat uw arm NIET door mij opheffen’ - Mitgehen
5. Steek uw hand uit terwijl u het volgende zegt: ‘Geef mij GEEN hand’ - Ambitendentie

6. Steek uw hand in uw broekzak en zeg: ‘Steek uw tong uit, ik wil er een naald in steken.’
- Automatisch gehoorzamen.
7. Controleer of de grijpreflex aanwezig is. – Grijpreflex
8. Bekijk de aantekeningen van de afgelopen 24 uur in het patiënten rapport. Let daarbij in het bijzonder op orale inname, vitale tekens of enig incident.
9. Streef ernaar de patiënt ten minste elke dag voor korte tijd indirect te observeren.